

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6
3. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ เขตการศึกษา 6 รวม 7 จังหวัด จำนวน 21 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 97 คน และครู 346 คน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 443 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากตำรา บทความ เอกสารประกอบการสอน กิจกรรมนักเรียน และสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน มี 3 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 ตามข้อมูลเฉพาะตัวที่จำเป็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ตามเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียน ในด้านการวางแผน การสนับสนุน การประสานงาน และการควบคุม ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารกิจกรรมนักเรียนลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว นำไปขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและแก้ไข เสร็จแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกับโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 2 โรงเรียน รวม 25 คน ในเขตการศึกษา 6 แล้วนำมาหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.93

3. การส่ง และถาวร เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถาม จำนวน 443 ฉบับ ไปส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล ณ โรงเรียนที่เห็นตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา จำนวน 389 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.81

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการร้อยละ องค์ประกอบการบริหาร 4 ด้าน และปัญหาในการบริหารกิจกรรมนักเรียน วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าหญิง เป็นชายร้อยละ 54.5 เป็นหญิงร้อยละ 45.5 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นชายมากกว่าหญิง เป็นผู้บริหารชายร้อยละ 81 เป็นผู้บริหารหญิงร้อยละ 19 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.2 สำหรับครูเป็นหญิงมากกว่าชาย เป็นครูชายร้อยละ 47.2 เป็นครูหญิงร้อยละ 52.8 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.0 ของครูทั้งหมด ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 83.4 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 8.3 ส่วน ครูมีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 76.4

ทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ

37.5

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมนักเรียนด้านต่าง ๆ 4 ด้าน
ปรากฏผลดังนี้

2.1 การวางแผน ในด้านการวางแผนกิจกรรม ผู้บริหาร เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ข้อที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ คือ โรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์โครงการจัดกิจกรรมนักเรียน และโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการจัดกิจกรรมนักเรียน มีบางเรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการเอาผลจากการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนมาปรับปรุงแผนงานการจัดกิจกรรมนักเรียนในปีการศึกษาถัดไป เรื่องที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน เมื่อสิ้นโครงการและสิ้นปีการศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การสนับสนุน การสนับสนุนด้านกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ มีเรื่องเดียวที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ เรื่องการมอบหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครู เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน โรงเรียนพิจารณาถึงความสามารถและความถนัด มีบางเรื่อง ที่ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน โรงเรียนนำมาประกอบการพิจารณาความดีความชอบ เป็นกรณีพิเศษ และเรื่องความเหมาะสมของการจัดสรรเงินบำรุงการศึกษา ให้แก่มหาคิจกรรมนักเรียน เมื่อเทียบกับหมวดวิชาอื่น ๆ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้แก่ครูกิจกรรม และการให้ครูมีโอกาสไปทัศนศึกษา และแผนงานการจัดกิจกรรมนักเรียนโรงเรียนอื่นที่มีผลงานดีเด่น ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การประสานงาน การประสานงานค่านักกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหาร เห็นว่าเห็นว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ข้อที่ผู้บริหาร และครูเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการกำหนด งบประมาณ หน้าที่ และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน มีบางข้อที่ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือเรื่องจัดระบบให้มีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพียงพอและใช้การใดก็ได้ และการกำหนดงบประมาณ หน้าที่ และความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา กิจกรรมไว้อย่างชัดเจน สำหรับข้อที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการกำหนดแผนภูมิการบริหารกิจกรรมนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 การควบคุม การควบคุมกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ข้อที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือเรื่องการจัดกิจกรรมนักเรียนดำเนินไปตามคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2520 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2521 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พุทธศักราช 2524 และเรื่องที่โรงเรียนจัดให้มีปฏิทินกิจกรรมนักเรียนตลอดปีการศึกษา สำหรับเรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการติดตามผลการปฏิบัติงานการ จัดกิจกรรมนักเรียนตามโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน มีเรื่องเกี่ยวกับผู้บริหาร และครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการจัดให้มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นระยะตลอดปีการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร และครูในด้านการควบคุม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียน

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน โดยส่วนรวมผู้บริหารและครู เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ครูเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขาดสื่อการเรียนและคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน และเรื่องนักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อน แทนที่จะเลือกตามความสามารถและความถนัดของตนเอง เรื่องที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย เรื่องความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการ

วางแผนงานกิจกรรมและขาดแหล่งข่าวสารที่ดีเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน ชาคครูที่
 ปรึกษากิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย ครูมีคาบการสอนมาก จึงสนใจกิจกรรม
 นักเรียนน้อยของ ครูไม่ให้ความร่วมมือในการเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน และ
 โรงเรียนไม่ได้อำนาจให้มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างจริงจัง

1. ข้อมูลเฉพาะตัวที่จำเป็น

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง มีอายุอยู่
 ระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งนับว่าเป็นวัยที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
 ซึ่งมีครูอาจารย์และนักเรียนเป็นจำนวนมาก เพราะวัยนี้เป็นวัยที่มีความสุขุม รอบคอบ มี
 ประสบการณ์สูง สามารถที่จะปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงไปควยดี และมีประสิทธิภาพสำหรับ
 ครูเป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จะเห็นได้ว่าเป็นวัยหนุ่มสาวมีพลัง
 และมีความตั้งใจในการทำงานสูง ถ้าผู้บริหารโรงเรียนรู้จักมอบหมายหน้าที่การงานให้
 เหมาะสมกับความสามารถและความถนัด ครูเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน
 ในด้านคุณวุฒิ ทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด ซึ่งเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
 การที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6 มีคุณวุฒิปริญญาตรีมาก ครูเหล่านี้
 จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีวุฒิ
 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 8.3 นับว่าน้อยมาก เป็นที่น่าวิตก เนื่องจากครูในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา กำลังค้นคว้าในการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น ฉะนั้นผู้บริหารควรที่จะชวนชวนายศึกษาต่อ
 ศาสตร์ทางการบริหาร ซึ่งสิ่งนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่า สามารถจัดปัญหาการปกครองบังคับบัญชา
 ครู-อาจารย์ผู้มีวุฒิสูงได้ และจะช่วยในการบริหารงานในหน้าที่เป็นไปควยความราบรื่น
 และมีประสิทธิภาพ ในด้านประสบการณ์ส่วนใหญ่ ผู้บริหารมีประสบการณ์อยู่ระหว่าง 1-5 ปี
 ซึ่งถ้าดำรงตำแหน่งในโรงเรียนนั้น ๆ หรือย้ายมาปฏิบัติงานในช่วงเวลา 1-5 ปี ช่วงเวลา
 นี้ผู้บริหารจะไม่เฉื่อยชา มีความตั้งใจที่จะบริหารงานให้เจริญก้าวหน้า สำหรับครูก็เช่นเดียวกับ
 กับผู้บริหาร มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี นับว่ามีประสบการณ์น้อย อาจจะ
 เนื่องมาจากเพิ่งเข้ารับราชการ ผู้บริหารจะตองคอยชี้แนะ

2. การบริหารกิจกรรมนักเรียน

2.1 การวางแผน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในด้านการวางแผนกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารปฏิบัติออกมาให้เห็นอยู่ในระดับมาก ขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูแล้ว ปรากฏว่า แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายละเอียดเรื่องที่ครูและผู้บริหารมีความเห็นอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ได้แก่ โรงเรียนในนครมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการจัดกิจกรรมนักเรียน และในนครมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการจัดกิจกรรมนักเรียน แสดงว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติสอดคล้องกับแนวความคิดของ สุรินทร์ สรสิริ (2509 : 119) กล่าวคือ "ในการวางแผนการจัดกิจกรรมนักเรียน ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด ได้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน โดยผู้บริหารเป็นคนเชิญบุคคลเหล่านั้นมา" ข้อที่ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติมากในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติน้อย คือการเอาผลของการประเมินผลการจัดกิจกรรมมาปรับปรุงแผนงานกิจกรรมนักเรียนปีการศึกษาถัดไป และการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายเงินหมวดกิจกรรมนักเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งทั้ง 2 เรื่องนี้ อาจจะเป็นเพราะครูต้องการให้ทางโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าคุณเองได้ปฏิบัติงานเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมากจริง แต่ครูเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยแล้วก็อาจเป็นเพราะระบบการศึกษาคือสื่อสารภายในที่ทางโรงเรียนจัดให้ครูทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ มีน้อยหรือมีแต่ไม่ทั่วถึง สมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับปรุงแก้ไขระบบการศึกษาคือสื่อสารภายในโรงเรียนให้ถี่และถี่มีประสิทธิภาพ ส่วนเรื่องที่คุณบริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ คือเรื่องการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน เมื่อสิ้นโครงการ และประเมินเมื่อสิ้นปีการศึกษา แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6 ไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน เมื่อจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแต่ละโครงการจึงมีการประเมินผลน้อย ผลที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียนตามเป้าหมายและนโยบายทางราชการที่ใ้กว้างเอาไว้ว จึงไม่เกิดขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ ผู้บริหารจะต้องแก้ไขและปรับปรุงการประเมินผลการจัดกิจกรรมในโรงเรียนสามารถทำได้ คือใช้แบบสอบถาม การติดตาม การอภิปราย การสังเกตพฤติกรรม

ของนักเรียน และคุณงานทั้งรายบุคคลและส่วนรวม การประเมินควรประเมินจากหลายกลุ่ม เช่น นักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน คณะกรรมการดำเนินการ และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสามารถเลือกประเมินได้ตามความจำเป็น

2.2 การสนับสนุน จากผลการวิจัย พบว่าผู้บริหารและครูให้การสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้ว ข้อที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการมอบอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ครู เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน โดยโรงเรียนพิจารณาถึงความสามารถและความถนัด แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6 ยึดหลักการในการบริหารงานบุคคล โดยใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องหรือตรงกับคำกล่าวของ สุกิจ จุฑละนนท์ (2510 : 98) กล่าวว่า "หลักการบริหารบุคคลในปัจจุบัน ควรใช้หลักความเหมาะสม คือใช้คนให้ถูก ให้สอดคล้องกับความสามารถของเขา" อันจะเป็นการช่วยรักษามนุษย์สัมพันธ์ที่ดีในหมู่บุคลากรในโรงเรียน ไม่เกิดการแตกแยก เรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการนำเอาผลงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนมาประกอบการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ และเรื่องความเหมาะสมของการจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาให้แก่หมวดกิจกรรมเมื่อเทียบกับหมวดวิชาอื่น ซึ่งทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงแนวทางแก้ไขในการพิจารณาความดีความชอบงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรม อาจทำได้โดยอาศัยเทคนิคการบริหารงานภายในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนควรนำเอางานในหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนไปรวมกับผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้านอื่น ๆ เพื่อพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษประจำปีด้วย เพื่อจูงใจให้ครูเต็มใจและตั้งใจปฏิบัติงาน กระทำได้โดยกิจกรรมใดที่มีแนวโน้มใกล้เคียงกับหมวดวิชาใด ก็ให้หมวดวิชานั้นคุณและรับผิดชอบครูที่ปรึกษาในหมวดกิจกรรมวิชานั้น หัวหน้าหมวดกิจกรรมสามารถเลื่อนเงินเดือนประจำปีเป็นกรณี

พิเศษ เมื่อครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนมีผลงานอันสมควร อีกประการหนึ่ง หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบของครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนเหมือนกับหัวหน้าหมวดวิชาอื่น ๆ ด้วย(กรมสามัญศึกษา 2526 ข:3) สำหรับเรื่องความเหมาะสมของการจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาให้แก่หมวดกิจกรรม ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น เรื่องเงินที่นำมาใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยหลักทั่วไปแล้ว แต่ละกิจกรรมจะต้องการเงินมาดำเนินการเอง(Good 1945 : 7) แต่การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาได้ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2520 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ข้อ 6 (กรมสามัญศึกษา 2524: 58) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาจ่ายหรือถอนผู้กักเงินได้ในกิจการที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่นักเรียน ฉะนั้นผู้บริหารควรจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาให้แก่กิจกรรมแต่ละประเภทตามความจำเป็น โดยพิจารณาถึงฐานะการเงินของโรงเรียน หรือจัดสรรเงินอื่นมาสนับสนุน เช่น เงินจากสมาคมผู้ปกครองสมาคมศิษย์เก่า เงินที่มีผู้บริจาคโดยไม่มีวัตถุประสงค์ หรือสนับสนุนให้แต่ละกิจกรรมหาเงิน เป็นต้นว่าขายสิ่งประดิษฐ์ของนักเรียน ขายบริการ สำหรับการพาครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนไปทัศนศึกษา และงานการจัดกิจกรรมในโรงเรียนอื่นที่จัดกิจกรรมที่เด่น ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญจึงไม่ส่งเสริมงานด้านนี้ สาเหตุน่าจะเนื่องมาจากขาดงบประมาณ เรื่องนี้ถ้ามีงบประมาณเพียงพอหรือของงบประมาณจากราชการได้ ก็ควรทำอย่างมี เพราะการที่โรงเรียนจัดให้ครูไปปฏิบัติงานโรงเรียนอื่น เป็นการพัฒนาคณาจารย์ในโรงเรียนเป็นกลุ่มวิธีหนึ่ง (นพพงษ์ บุญจิตราภุศล 2525 : 22)

2.3 การประสานงาน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในด้านการประสานงานกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม ปรากฏว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สำหรับรายละเอียด เรื่องที่ครูและผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการกำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียน แต่เรื่องการกำหนด บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหารได้มีการ

กำหนดลักษณะเฉพาะงาน (Job Description) ของหัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียนไว้ แต่
 มพบาท หน้าทีและความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารอาจกำหนดไว้ แต่ไม่ได้
 แจงให้ครูทราบ หรือครูไม่มีความต้องการให้ทางโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ จึงเห็นว่า
 ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เรื่องบทบาท หน้าทีและความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดกิจกรรมและครูที่ปรึกษา
 กิจกรรมนักเรียนนี้ ทางโรงเรียนจะต้องกำหนดลักษณะเฉพาะงานดังกล่าวข้างต้นให้ชัดเจน
 และแจ้งให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่องานจะได้สอดคล้องกัน ไม่ก้าวท้าวและ
 ข้ำซ้อนกัน ดังคำกล่าวของ มาลีย์ ทูบีนเฮน (2508 : 20) ว่า "การแบ่งแยกงานให้เดินไปตาม
 ลักษณะเฉพาะงานและการกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันความปฏิบัติก้าวท้าวกันและข้ำซ้อนกัน
 ซึ่งเมื่อดำเนินการไปตามลักษณะหน้าที่ที่กำหนดไว้แล้ว งานย่อมสอดคล้องกัน" ผลการวิจัยอีกข้อหนึ่ง
 ที่ผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ จัดให้มีระบบ
 เครื่องมือสื่อสารอย่างเพียงพอและใช้การได้ดี แสดงว่า ในสาขาของครูระบบการติดต่อสื่อสาร
 ภายในโรงเรียนไม่เพียงพอและไม่เพียงพอ สมควรจัดให้มีขึ้นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก
 ทุกขั้นตอนของการบริหารย่อมมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ซึ่งการติดต่อสื่อสารจะช่วยให้เกิด
 การประสานงานที่ดี งานสอดคล้องกัน และการสื่อสารควรมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง
 (สมพงษ์ เกษมสิน 2523 : 264 - 265)

ข้อที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ เรื่องสายงานการบริหารกิจกรรม
 นักเรียน อาจเป็นเพราะโรงเรียนเขียนแผนภูมิไว้ แต่ไม่ได้แจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้คณะครูทราบ
 หรืออาจจะเกิดจากความไม่แน่ใจของผู้บริหารว่าจะจัดให้กิจกรรมนักเรียนอยู่ในสายงานใด
 เพราะเรื่องไ้ การบริหาร การตรวจศึกษาดูการ ก็ไม่ได้ออกระเบียบใ้แนวทางปฏิบัติไว้ว่า
 กิจกรรมนักเรียนควรจัดสายงานการบริหารอย่างไร แต่ละโรงเรียนจึงจัดสายงานการบริหารแตกต่างกัน
 กันออกไป เหมือนกับโรงเรียนมัธยมศึกษารังสิต กรุงเทพมหานคร ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งนิติ
 บริบูรณ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเลือกเรียนวิชากิจกรรมนักเรียน ประจำปี
 การศึกษา 2525 ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน ในส่วนที่
 เกี่ยวกับสายงานกิจกรรมนักเรียน พบว่า โรงเรียนดังกล่าว ได้มอบหมายงานกิจกรรมนักเรียน
 ให้อยู่ในความดูแลของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน (เอกชัย กิ่งสุรินทร์
 2525 : 4) เรื่องนี้ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ผู้วิจัยเห็นคล้ายกับคณะกรรมการที่

ที่กรมสามัญศึกษาตั้งขึ้น เพื่อวิเคราะห์งานของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้เสนอแนะว่า งานกิจกรรมนักเรียนควรอยู่ในสายงาน หรือขึ้นกับผู้ช่วยฝ่ายบริการ (กรมสามัญศึกษา 2526 ก 4-5) เพราะกิจกรรมนักเรียนบางประเภท เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมเนตรนารี กิจกรรมยุวภาษา และกิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์ เป็นกิจกรรมลักษณะบริการชุมชน หรือสังคม เช่นเดียวกับงานห้องสมุด หรืองานแนะแนว ซึ่งเป็นงานค้ำบริการ

2.4 การควบคุม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การควบคุมกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด เรื่องที่ผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการจัดกิจกรรมนักเรียนดำเนินไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2520 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2521 และ 2524 แสดงว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6 ได้ชี้แจงแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้ครูเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งทางโรงเรียนควรจะต้องปฏิบัติตามไป สำหรับเรื่องการจัดทำปฏิทินกิจกรรมนักเรียนตลอดปีการศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครูเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน เรื่องนี้เป็นที่ยืนยันเป็นอย่างดี ที่ทางโรงเรียนได้วางแผนการควบคุมกิจกรรมนักเรียนในแต่ละโครงการโดยจัดทำปฏิทินกิจกรรมนักเรียน เพราะปฏิทินกิจกรรมนักเรียนมีประโยชน์มาก ดังคำกล่าวของ ประดับ นิสพงา (2524 : 132) ว่า "ปฏิทินกิจกรรมนักเรียนจะช่วยมีโรงงานสืบควรจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมรู้ตัวล่วงหน้า จะจัดทำเฉพาะภาค หรือเป็นรายปีก็ได้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เหมาะสมและควรร่วมมือทำให้เป็นที่เรียบร้อย" สำหรับข้อค้นพบที่ว่า การติดตามผลการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมนักเรียนตามโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น เรื่องนี้ที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าระบบการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนจำกัดให้มัน้อย หรือมีแต่ไม่มีประสิทธิภาพจากผู้บริหารปฏิบัติงานดังกล่าวอยู่ในระดับมากจริง สาเหตุนี้คงแก่ด้วยการจัดระบบการติดต่อสื่อให้ดีและมีประสิทธิภาพ เพราะถ้าระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยเป็นเครื่องมือในการควบคุมงานได้เป็นอย่างดี (สมพงษ์ เกษมสิน 2523 : 269) อีกประการหนึ่ง ที่ครูเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากครูมีความต้องการให้ฝ่ายบริหารโรงเรียนปฏิบัติงานค้ำนี้มากกว่า

เดิมก็ได้ สำหรับการติดตามผลการปฏิบัติงานการจกกิจกรรมตามแผน สามารถกระทำโดยมอบให้หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียนเป็นผู้ติดตาม หรือส่งเจ้าหน้าที่เฉพาะไปดูการจัด หรือให้แต่ละกิจกรรมรายงานให้ทราบเป็นระยะ ๆ อีกเรื่องหนึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการจัดให้มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนเป็นระยะตลอดปีการศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครูเห็นว่าปฏิบัติในระดับน้อยนั้น แสดงว่า ทางโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการควบคุมกิจกรรมนักเรียนเท่าที่ควร ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงและแก้ไขปฏิบัติงานคานนี้ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ผู้บริหารควรชี้แจงให้หัวหน้าหมวดกิจกรรมนักเรียนเข้าใจและดำเนินการติดตามผล โดยให้ครูที่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมรายงานผลเป็นระยะตามปฏิทินกิจกรรมนักเรียน

3. ปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียน มีสิ่งที่จะต้องอภิปรายดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งกลุ่มผู้บริหารและครู มีความเห็นว่า ปัญหาการบริหารกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่เป็นปัญหาน้อย แต่มีบางเรื่องที่ผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหาน้อยในขณะที่ครูเห็นว่า เป็นปัญหามาก ได้แก่ ขาดสื่อการเรียนและคู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยนี้ตรงกับข้อค้นพบของ สมคิด คีร์สมี่ (2520 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งได้ศึกษาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีปัญหาน้อย คืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียนมีน้อย และเช่นเดียวกัน จากผลการประชุมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ทั่วประเทศ ประจำปีการศึกษา 2525 จำนวน 6 จุด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมนักเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียน (กรมสามัญศึกษา 2526 ข : 3) ผลการวิจัยอีกเรื่องหนึ่งปัญหาเกี่ยวกับการขาดบุคลากร เกี่ยวกับการวางแผนและเกี่ยวกับขาดผู้มีความรู้และความสามารถ ในกิจกรรมบางประเภทนี้ ตรงกับข้อค้นพบของ วินัย จันดาวรรณ (2524 : 139) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียน พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนได้แก่ ขาดการวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า และขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับหน้าที่ในกิจกรรมบางประเภท สำหรับการวิจัยที่พบว่า ครูมีความการสอนมาก

จึงทำให้ครูสนใจในกิจกรรมน้อยลง ข้อค้นพบข้อนี้ ตรงกับผลสำรวจวิจัยของ สมนิต ธีรสัม (2520: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 12 ซึ่งพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในเขตการศึกษา 12 ปัญหาในการจัด ได้แก่ครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนและมิจานส่วนตัวมากเกินไป

จากข้อค้นพบ ในเรื่องของปัญหาในการบริหารกิจกรรมนักเรียน จะเห็นว่า เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพของการบริหารกิจกรรมนักเรียน ไพบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัด แม้ปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับน้อยก็ตาม ควรที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารระดับสูง จะต้องปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะปัญหาการขาดสื่อการเรียน และคู่มือ เป็นปัญหาใหญ่ และสำคัญในการบริหารกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าไม่มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติช่วยชี้แนะแนวทางการจัดให้แก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมแล้ว การจัดกิจกรรมนักเรียนก็จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร สิ่งนี้จะทำให้ครูเกิดความเบื่อหน่าย ปี พ.ศ. 2506 สุนทร โคตรบรรเทา (2506: 105) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนในจังหวัดพระนคร และธนบุรี พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียนปัญหาหนึ่งคือขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียน จะเห็นได้ว่า การขาดสื่อการเรียนในการจัดกิจกรรมนักเรียน แม้จะดวงเลยมมาเป็นเวลา 20 ปี สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองจะแปรเปลี่ยนไปก็ตาม นโยบายทางด้านการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้บริหารระดับนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน ควรพิจารณาหาทางจัดหาสื่อการเรียนและคู่มือกิจกรรมให้แก่ครูอย่างทั่วถึง เพราะสื่อการเรียนมีประโยชน์

ขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดเฉพาะการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 6 โดยไม่แยแสต่อความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สำหรับการวิจัยอื่น ๆ หวังสนใจและควรทำการศึกษา

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในเขตการศึกษาอื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

2. ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

3. รูปแบบของการประเมินผลกิจกรรมนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย